

Zobacz zmiany

rpo.podkarpackie.pl

4(25)
2021

egzemplarz bezpłatny
ISSN 2450-3649

Magazyn informacyjny Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

Podkarpackie Mistrzowskie zmiany

edycja 2021

Gala Mistrzów w ceramicznej scenerii

- 4 ROZMOWA NUMERU – Nowe zadania i wyzwania**
Rozmowa z Wiolettą Rejman, dyrektor Departamentu Promocji, Turystyki i Współpracy Gospodarczej w UMWP

- 6 WYDARZENIA – Gala Mistrzów w ceramicznej scenerii**
Finałowa gala konkursu „Podkarpackie. Mistrzowskie zmiany” odbyła się 1 października w Medyni Głogowskiej

- 10 DOBRE PRAKTYKI – Bioaktywne soki**
„Mistrz zmian” w kategorii: Inteligentny region

- 13 DOBRE PRAKTYKI – Bezcenna dolina**
„Mistrz zmian” w kategorii: Zielony region

- 16 DOBRE PRAKTYKI – Moda na bibliotekę**
„Mistrz zmian” w kategorii: Kreatywny region

- 19 DOBRE PRAKTYKI – Świat malucha**
„Mistrz zmian” w kategorii: Przyjazny region

- 22 DOBRE PRAKTYKI – Ułatwić diagnozę**
„Mistrz zmian” w kategorii: Bezpieczny region

- 25 DOBRE PRAKTYKI – Sięgają gwiazd**
„Mistrz zmian” w kategorii: Wybór internautów

Wydawca:

Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
Departament Promocji, Turystyki i Współpracy Gospodarczej
al. Ł. Ciepelińskiego 4, 35-010 Rzeszów
tel. +48 17 747 66 00
faks +48 17 850 17 01
e-mail: pg@podkarpackie.pl, info.rpo@podkarpackie.pl
www.rpo.podkarpackie.pl
www.facebook.com/funduszeuropejskiedlapodkarpacia
www.youtube.com/channel/UCTh2AcSsr5LKaB6i9tJEF9g
www.instagram.com/explore/tags/funduszeuropejskiedlapodkarpacia

W tym wydaniu foto: archiwum UMWP, Maciej Rałowski/ralowski.pl

Realizacja:

Smartlink Sp. z o.o.
ul. Wieniawskiego 5/9, 61-712 Poznań
tel. +48 61 849 90 40
e-mail: biuro@smartlink.pl
www.smartlink.pl

Redakcja i koordynacja: Iwona Gutowska
Korekta: Agata Rokita
Projekt, infografiki i skład: Maciej Pachowicz
Współpraca: Joanna Skrzypek (UMWP)
Fotografia na okładce: Maciej Rałowski/ralowski.pl

Szanowni Państwo,

Ostatnie tegoroczne wydanie magazynu „Zobacz zmiany” poświęcamy w całości promocji dobrych praktyk zrealizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Te wyróżniające się przedsięwzięcia odkryliśmy dzięki drugiej edycji konkursu „Podkarpackie. Mistrzowskie zmiany”. Laureatów poznaliśmy podczas uroczystej gali zorganizowanej w Zagrodzie Garncarskiej w Medyni Głogowskiej. Gratuluję wszystkim nominowanym i zachęcam do zapoznania się z opisami zwycięskich projektów. Takie przykłady dobrze wykorzystanych unijnych pieniędzy doskonale promują nasze województwo.

2022 rok będzie również okazją ku temu, by rozślawiać nasz region. Został bowiem ogłoszony przez Sejm Rokiem Ignacego Łukasiewicza. Powołaliśmy już Komitet Obchodów, który pracuje nad wypełnieniem przyszłorocznego kalendarza wydarzeniami związanymi z dziedzictwem Łukasiewicza. Chcemy uczcić wielkiego Polaka, syna podkarpackiej ziemi, i szeroko informować o jego wspaniałych osiągnięciach.

Chyba najlepszym prezentem, który upamiętni wielkiego wynalazcę, przedsiębiorcę i społecznika, będzie powstające w Jasionce Podkarpackie Centrum Nauki „Łukasiewicz”, budowane przy wsparciu Funduszy Europejskich. Jego otwarcie zaplanowano na koniec 2022 r. Będzie to zatem mocne zwieńczenie Roku Ignacego Łukasiewicza. Znajdzie się tu miejsce na interaktywne eksponaty, z których część jako wystawa mobilna zostanie pokazana w całym województwie.

Zachęcam do lektury magazynu „Zobacz zmiany” i śledzenia kalendarza wydarzeń Roku Ignacego Łukasiewicza!

Władysław Ortyl

Marszałek Województwa Podkarpackiego

Magazyn w wersji mobilnej dostępny jest pod adresami:
rpo.podkarpackie.pl oraz **zobaczmiany.pl**

Można go również obejrzeć, skanując zamieszczony obok kod.

Komunikowanie o programie Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 będzie tak samo ważne jak programowanie czy realizowanie założeń programu – mówi Wioletta Rejman, dyrektor Departamentu Promocji, Turystyki i Współpracy Gospodarczej w UMWP.

Nowe zadania i wyzwania

Tegoroczna edycja konkursu „Podkarpackie. Mistrzowskie zmiany” trochę różniła się od poprzedniej. Na czym polegała różnica?

Planując kolejną odsłonę tego konkursu, nie chcieliśmy, aby była dokładnym powtórzeniem poprzedniej, która – przypomnijmy – odbyła się w 2019 r. Mając solidne podstawy w postaci doświadczenia z I edycji i rozpoznawalnej już marki konkursu, skoncentrowaliśmy się na lepszym dotarciu do wyróżniających się przedsięwzięć, doskonaleniu procesu wyboru laureatów i szerszej promocji efektów wdrażania regionalnego programu poprzez zwycięskie projekty. Dlatego pojawiły się nowe kategorie konkursowe, które lepiej oddają różnorodność obszarów wspieranych z Funduszy Europejskich i pokazują wpływ unijnego wsparcia na rozwój województwa. Po przeanalizowaniu wszystkich projektów zrealizowanych w ramach

RPO WP 2014-2020 wytypowano 65 projektodawców, do których wysłano zaproszenia do udziału w konkursie. Ostatecznie wpłynęło 45 zgłoszeń. Laureatów wybierała Kapituła Konkursu składająca się z przedstawicieli urzędu marszałkowskiego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Rzecznika Funduszy Europejskich oraz Biura Konkursu. Członkowie Kapituły najpierw merytorycznie oceniali wszystkie zgłoszenia drogą elektroniczną. Następnie wyniki zsumowano i na ich podstawie sporządzono punktowy ranking ocenionych zgłoszeń. Wybór nominowanych projektów poprzedziła dyskusja nad pulą najwyższej ocenionych zgłoszeń. Kolejnym etapem były wizyty u nominowanych, co miało pomóc w ostatecznym wyborze laureatów.

Mam nadzieję, że wprowadzone zmiany przyczynią się do dalszego wzmocnienia pozytywnego postrzegania Funduszy Europejskich przez mieszkańców województwa, zachęcą potencjalnych be-

beneficjentów do planowania kolejnych inwestycji i zaangażują projektodawców we wspólną promocję efektów realizacji programu.

Który z laureatów najbardziej Panią zaskoczył?

Trudno mnie zaskoczyć, bo wiem, że Fundusze Europejskie pomagają w realizacji najśmielszych planów, a nawet marzeń. Dzięki środkom unijnym dzieją się niewiarygodne rzeczy i realizowane są fantastyczne przedsięwzięcia. Cieszy mnie natomiast odzew, z jakim nasz konkurs spotkał się wśród internautów. Przez siedem dni można było oddać głos na swojego faworyta spośród 25 nominowanych projektów. W tym roku ruch na stronie był ogromny. Zarejestrowaliśmy aktywność kilkunastu tysięcy osób. Zwyciężył projekt z Radomyśla Wielkiego związany z tworzeniem i doposażeniem szkolnego planetarium, na który oddano ponad 7 tys. głosów. Drugi w kolejności, z liczbą przeszło 6 tys. głosów, był Rudnik nad Sanem z projektem dotyczącym utworzenia kompleksu żłobkowo-przedszkolnego. Takie zainteresowanie naprawdę cieszy i pozwala mieć nadzieję, że nie tylko wiemy, że Fundusze Europejskie istnieją, ale utożsamiamy się z nimi i dostrzegamy ich realny wpływ na nasze życie.

Konkurs „Podkarpackie. Mistrzowskie zmiany” jest częścią promocji efektów RPO WP na lata 2014-2020. Jakie jeszcze ważne działania promocyjne prowadził urząd w mijającym okresie programowania?

Promocja, oprócz organizacji szkoleń, to jedno z naszych głównych zadań. Do działań standardowych należy produkcja i emisja materiałów w ramach dużej kampanii informacyjno-promocyjnej. Wykorzystujemy do tego lokalne czasopisma, anteny największych stacji radiowych, TVP Rzeszów oraz oczywiście internet. Takim tradycyjnym działaniem są także reportaże radiowe o ciekawych projektach, które można usłyszeć w Radiu Rzeszów. Co roku uczestniczymy w ogólnopolskich działaniach związanych z promowaniem marki Fundusze Europejskie, m.in. organizujemy Dni Otwarte Funduszy Europejskich. Od dwóch lat odbywają się one co prawda w formie online, ale w tym roku udało się

spotkać podczas pikniku w Bóbrce i pokazu Drone Show w Krośnie.

Staramy się działać również niestandardowo. Utworzyliśmy specjalny portal zwiedzajzfunduszami.podkarpackie.pl, za pośrednictwem którego można zaplanować ciekawą podróż, wycieczkę czy krótki wypad za miasto. Dodatkowym atutem tej strony jest mapa ułatwiająca planowanie eskapady zgodnie z naszymi preferencjami zarówno geograficznymi, jak i czasowymi. Zachęcamy do odkrywania naszego regionu za pomocą nieco innego klucza – wszystkie wskazane na portalu miejsca powstały lub rozwinęły się dzięki Funduszom Europejskim. Organizujemy również szereg działań plenerowych promujących przykłady dobrych praktyk. Współpracujemy z beneficjentami i bierzemy aktywny udział w ich wydarzeniach.

Obecnie szykujemy się na nową perspektywę finansową 2021-2027. Informowanie o założeniach, celach oraz możliwościach związanych z nowym okresem finansowania jest dla nas kolejnym dużym wyzwaniem.

Nowa perspektywa finansowa niesie duże zmiany zarówno w podziale pieniędzy, jak i kryteriach wydatkowania. Jakie nowości szykują się w zakresie promocji programu regionalnego?

Widoczność polityki spójności to obecnie jeden z głównych priorytetów Unii Europejskiej. Komunikowanie o programie Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 będzie zatem tak samo ważne jak programowanie czy realizowanie założeń programu. Tego typu działania mają być elementem krajowego systemu komunikacji o polityce spójności i odbywać się pod wspólną marką Funduszy Europejskich przy udziale wszystkich instytucji (europejskich, krajowych, regionalnych) zaangażowanych w realizację programów, a także przy współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi oraz samymi beneficjentami. Oznacza to spójny przekaz oraz jasny podział zadań. Ich efektem ma być podniesienie świadomości roli i znaczenia Unii Europejskiej, wpływu FE na rozwój województwa oraz korzyści, jakie wynikają z tego dla mieszkańców.

Rozmawiał Andrzej Szoszkiewicz

Cały wywiad dostępny na stronie: zobaczzmiany.pl

Gala Mistrzów w ceramicznej scenerii

Były dyplomy, gratulacje, wspólne zdjęcia i inspirujące rozmowy w kularach. 1 października w Medyni Głogowskiej odbyła się gala finałowa konkursu „Podkarpackie. Mistrzowskie zmiany”. To druga edycja wydarzenia promującego najciekawsze projekty sfinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020.

Uroczystość odbyła się w Ośrodku Garncarskim w Medyni Głogowskiej, który tego dnia został uroczystie otwarty po kilkumiesięcznej rewitalizacji, możliwej także dzięki unijnemu wsparciu. To jeden z wielu przykładów doskonałych pomysłów pozytywnych zmian w życiu mieszkańców naszego regionu. Podobne metamorfozy są również efektem realizacji projektów zgłoszonych do II edycji konkursu „Podkarpackie. Mistrzowskie zmiany”. A jest się czym chwalić, bowiem do 30 września br. Województwo Podkarpackie podpisało 3355 umów o dofinansowanie. Wkład UE wyniósł niemal 8,75 mld zł, co stanowi 89,49% dostępnej alokacji RPO WP.

Konkurs potwierdzający zmiany

Organizatorzy zaproponowali 5 kategorii konkursowych: „Inteligentny region”, „Zielony region”, „Kreatywny region”, „Przyjazny region” i „Bezpieczny region”. Kapituła Konkursu pod przewodnictwem Wioletty Rejman, dyrektor Departamentu Promocji, Turystyki i Współpracy Gospodarczej Urzędu Marszałkowskiego, spośród przesłanych zgłoszeń nominowała 25 projektów – po 5 w każdej kategorii. W lipcu i sierpniu odbyły się wizyty u nominowanych, pozwalające zebrać materiał fotoreporterki i przygotować raport. Na tej podstawie Kapituła wybrała ostatecznie 5 laureatów. Swojego „Mistrza zmian” wytypowali również internauci.

Podsumowując efekty projektów konkursowych, ale też inne inicjatywy wsparte dzięki funduszom unijnym, wicemarszałek Anna Huk stwierdziła, że województwo podkarpackie w wielu dziedzinach zmieniło swoje oblicze. Chodzi zarówno o infrastrukturę, jak i kwestie społeczne. Jej zdaniem jedną z najważniejszych zmian widać w życiu osób z niepełnosprawnościami, które w coraz większym stopniu mogą funkcjonować podobnie jak osoby zdrowe. – Wszystkie projekty nominowane do tytułu „Mistrza zmian” zasługują na uznanie. Każdy z nich poprawia jakość życia określonej grupy mieszkańców, oferuje nowe produkty lub usługi, a także promuje region i pokazuje jego możliwości – mówiła podczas gali wicemarszałek Huk.

Dla ludzi i dla regionu

Projekty proponujące rozwiązania przyjazne dla klimatu startowały w kategorii „Zielony region”. Wśród nominowanych znaleźli się m.in. właściciele Osady Podróżnika w Hoczwi w Bieszczadach, których połączyła pasja do podróży. Najpierw założyli Biuro Podróży Dzikie Bieszczady, ale spełnieniem marzeń była odpowiednia baza. Osada miała być nie tylko miejscem, gdzie będą przyjeżdżać rodziny czy grupy zorganizowane, ale przede wszystkim pasjonaci. Dlatego zbudowali dziesięć drewnianych domków, z których każdy jest ozdobiony pamiątkami z podróży z różnych stron świata. Powstał też duży budynek restauracyjny z miejscem, gdzie organizowane są warsztaty i festiwale turystyczne. – Nominacja była dla nas dużym wyróżnieniem. Konkurs był dla nas bardzo pozytywnym doświadczeniem, okazało się bowiem, że mimo zakończenia projektu wciąż możemy liczyć na pomoc i promocję. Mamy nadzieję, że osoby, które dzięki niemu dowiedzą się o nas, kiedyś tu trafią – mówi współwłaścicielka Urszula Wałachowska.

W kategorii „Przyjazny region” rywalizowały projekty zwalczające nierówności, ubóstwo i dyskryminację, oferujące przyjazne rozwiązania dla mieszkańców. Jak projekt „Zuzia – utworzenie w Strzyżowie i Boguchwale przedszkoli specjalnych ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci ze spektrum autyzmu”. Oba przedszkola mieszczą się w wynajmowanych lokalach, natomiast cała infrastruktura terapeutyczna i wyposażenie zostały kupione za fundusze unijne. Jak przyznała pomysłodawczyni, Justyna Masłyk, prezes grupy MPD Sp. z o.o. z Rzeszowa, bez środków europejskich trudno byłoby stworzyć placówki na założonym poziomie. – Specjalistyczne przedszkole ze względu na zatrudnienie większej liczby nauczycieli generuje koszty. W takich placówkach praktycznie na jedno dziecko przypada jeden pedagog – wyjaśnia Justyna Masłyk. I dodaje, że sytuacja poprawia się, gdy po zrealizowaniu projektu ośrodek może liczyć na finansowanie z Ministerstwa Edukacji. – Ze środków unijnych możemy stworzyć przedszkole, a potem z dotacji oświatowej pokrywamy bieżące funkcjonowanie. Dzięki temu coraz więcej dzieci autystycznych z Podkar-

pacia ma zapewnioną specjalistyczną opiekę – mówi właścicielka przedszkoli.

Kolejnym bardzo interesującym przedsięwzięciem w tej kategorii był projekt „Trening czyni mistrza”, zrealizowany przez Stowarzyszenie „Dobry Dom” z Woli Zarczyckiej. Maria Horoszko, kierownik projektu, uważa, że mieszkanie treningowe, pozwalające na usamodzielnianie się osób niepełnosprawnych, to strzał w dziesiątkę. Skorzystały z niego 52 osoby, które w tygodniowych turnusach raz w miesiącu przebywały w mieszkaniach w Nowej Sarzynie i Woli Zarczyckiej. Pieniądze z projektu pokryły koszty adaptacji budynków, kupno wyposażenia, zatrudnienie opiekunów oraz koszty pobytu podopiecznych przez 18 miesięcy. – Nasz projekt był bardzo bogaty, bo szefowie założyli, że mieszkańcom potrzebna będzie pomoc specjalistów, którzy wspierali opiekunów w procesie usamodzielniania się podopiecznych – wyjaśniała Maria Horoszko. Ci specjaliści to psycholog, prawnik, seksuolog, specjalista od uzależnień, dietetyk. – Panie chciały wiedzieć nie tylko, jak się odżywiać, jakich kosmetyków używać, ale też, jak się ubrać, a więc była np. wizażystka. Odbył się nawet pokaz, co przyniosło im ogromną radość – opowiadała podczas gali pani Maria. Jej zdaniem najważniejszy cel, czyli znaczna poprawa w radzeniu sobie w środowisku lokalnym, został osiągnięty. – To oczywiście zależy od stopnia niepełnosprawności. Ale nasi podopieczni radzą sobie w urzędzie, w sklepie, potrafią kupić nieprzeterminowany produkt. Co równie ważne, wciąż mają ze sobą kontakt, piszą do siebie maile, odwiedzają się, kontaktują poprzez media społecznościowe – dopowiada Horoszko. – Tak naprawdę projekt objął opieką 52 rodziny. Od jego zakończenia nie było dnia, żeby ktoś nie pytał, kiedy wrócą mieszkania treningowe. Obecnie te mieszkania użytkują dwie osoby, ale bardzo chcielibyśmy, żeby były w pełni wykorzystane. Problem polega na tym, że bez projektu osoby niepełnosprawne muszą opłacić sobie z renty opiekunów, a niewiele osób na to stać – dodaje Marek Piechuta, prezes Stowarzyszenia „Dobry Dom”. – Czekamy więc na ogłoszenie kolejnych konkursów, w których będziemy mogli aplikować – dopowiada pani Maria.

„Bezpieczny region” to z kolei kategoria dla projektów wzmacniających bezpieczeństwo, po-

magających ratować zdrowie i życie mieszkańców. Dominowały w niej przedsięwzięcia związane z ochroną zdrowia. Jednym z nich było stworzenie Regionalnego Centrum Południowego Podkarpacia Kobieta i Dziecko, które powstało w Wojewódzkim Szpitalu Podkarpackim im. Jana Pawła II w Krośnie. Przebudowane i zmodernizowane zostały oddziały ginekologiczno-położniczy wraz z traktem porodowym oraz oddział noworodkowy z pododdziałem intensywnej terapii noworodków, a także dziecięcy. – To wszystko sprawiło, że zdecydowanie poprawiły się warunki pracy personelu. Przede wszystkim jednak zadowolone są nasze pacjentki. Oferujemy sale do porodów rodzinnych, a w przypadku komplikacji mamy nowoczesny sprzęt, inkubatory i specjalistyczną karetkę do transportu maluszków. Dla nas nominacja jest wyróżnieniem i docenieniem naszych starań – mówi dyrektor Piotr Czerwiński.

Inicjatywy związane z kulturą, edukacją i turystyką rywalizowały natomiast w kategorii „**Kreatywny region**”. Bardzo ciekawym miejscem jest Centrum Edukacji Kulturalnej urządzone w piwnicach jarosławskiego ratusza oraz odrestaurowanej Bramie Krakowskiej z XVI wieku. W podziemiach ratusza wydzielono kilka stref, gdzie za pomocą interaktywnych urządzeń i podczas warsztatów młodzież poznaje tajniki m.in. muzyki, malarstwa, rzeźby i architektury. W Bramie Krakowskiej dzięki urządzeniom multimedialnym mieszkańcy i turyści mogą wyruszyć na wirtualny spacer ulicami miasta oraz poznać biografie sławnych mieszkańców Jarosławia. Burmistrz Waldemar Paluch podkreśla, że nominacja projektu „Jarosław Magiczne Miasto” to ogromne wyróżnienie. – Centrum Edukacji Kulturalnej od inauguracji działalności, przez niespełna 2,5 roku, odwiedziło ok. 19 tys. osób. W trudnych chwilach związanych z epidemią nasze instruktorki publikowały filmiki, artykuły, np. cykl rodzinnych warsztatów plastycznych czy filmy edukacyjne z serii „Zapisani w jarosławskiej kulturze”. Wszystkie realizacje obejrzało w sieci ponad 47 tys. widzów – akcentuje burmistrz. – Centrum Edukacji Kulturalnej jest również współorganizatorem Jarosławskich Dni Sztuki, w ramach których odbyły się w przestrzeniach ratusza i Bramy Krakowskiej m.in. warsztaty ceramiczne, malowania na wodzie, two-

rzenia animacji filmowej, przedstawienie bajki malowanej piaskiem, spotkania z teatrem, koncerty, wykłady – dodaje Elżbieta Śliwińska-Dąbrowska, dyrektor Jarosławskiego Ośrodka Kultury i Sztuki, zarządzającego Centrum Edukacji Kulturalnej.

Warto dodać, że ta kategoria – zgodnie z nazwą – zgromadziła najbardziej intrygujące projekty, bo aż dwa z nich zyskały mistrzowski tytuł. Najwięcej głosów internautów zdobył bowiem pomysł zre-

alizowany w Radomyślu Wielkim. Tamtejsza szkoła wzbogaciła się m.in. o budynek obserwatorium astronomicznego wraz z wyposażeniem, stację pogodową, mobilne planetarium oraz wiele pomocy naukowych. Co za tym idzie, zyskała też inspiracje do kolejnych działań, a uczniowie – narzędzia, by realizować swoje pasje.

Barbara Kozłowska

Kategoria – Inteligentny region

Mistrz zmian: Vianat Sp. z o.o., za projekt: Żywność dla przyszłości – innowacje w zgodzie z Naturą

Nominowani:

1. Budowa nowego zakładu do produkcji innowacyjnych narzędzi monolitycznych dla przemysłu lotniczego; zgłaszający: Seger Cutting Tools Ozga Mikuszewski Spółka Jawna
2. Rozwój przedsiębiorstwa poprzez wprowadzenie na rynek nowego produktu będącego rezultatem przeprowadzonych prac B+R; zgłaszający: M. Pelczar Chocolatier Anna Pelczar
3. Wdrożenie do produkcji hydratantów przeciwpożarowych z unikatową konstrukcją węzła uszczelniająco-odwadniającego w zaworze zamykającym będącą wynikiem prac B+R w Fabryce Armatur Jafar SA; zgłaszający: Fabryka Armatur Jafar SA
4. Wdrożenie produkcji nowej generacji odkurzaczy z zastosowaniem nowatorskiego systemu filtracji; zgłaszający: MasterProfi Sp. z o.o.

Kategoria – Zielony region

Mistrz zmian: Gmina Tarnobrzeg za projekt: Rozbudowa infrastruktury Regionalnego Centrum Promocji Obszaru Natura 2000 w Tarnobrzegu

Nominowani:

1. Multibusbarowy, semielastyczny moduł fotowoltaiczny (PVBB+); zgłaszający: ML System SA
2. Rekułtywacja Gminnego Wysypiska Odpadów w Zaklikowie; zgłaszający: Gmina Zaklików
3. Wdrożenie nowego produktu turystycznego przez Biuro Podróży Dzikie Bieszczady Jakub Wałachowski; zgłaszający: Biuro Podróży Dzikie Bieszczady Jakub Wałachowski
4. Wdrożenie wyników prac B+R i uruchomienie seryjnej produkcji hybrydowego układu do odzysku ciepła odpadowego; zgłaszający: Szel-Tech Grzegorz Szeliga

Kategoria – Kreatywny region

Mistrz zmian: Gmina Miejska Mielec za projekt: Poszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej dla mieszkańców MOF Mielec poprzez rozbudowę i modernizację Miejskiej Biblioteki Publicznej w Mielcu

Nominowani:

1. Jarosław Magiczne Miasto; zgłaszający: Gmina Miejska Jarosław
2. Poprawa infrastruktury dydaktycznej w gminie Radomyśl Wielki; zgłaszający: Gmina Radomyśl Wielki
3. Wykorzystanie potencjału endogenicznego gminy Dębica poprzez budowę urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w Latoszynie – miejsce muzykoterapii; zgłaszający: Gmina Dębica
4. Zachowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego poprzez prace remontowo-konserwatorskie przy zabytkowym budynku dawnej Kasy Oszczędności w Ropczycach z przeznaczeniem na cele edukacji kulturalnej; zgłaszający: Powiat Ropczycko-Sędziszowski

Kategoria – Przyjazny region

Mistrz zmian: Gmina i Miasto Rudnik nad Sanem za projekt: Zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej na terenie gminy i miasta Rudnik nad Sanem – budowa kompleksu żłobkowo-przedszkolnego – etap I

Nominowani:

1. Budowa Dziennego Domu Pomocy dla Osób Starszych wraz z nową siedzibą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym; zgłaszający: Gmina Grodzisko Dolne
2. Droga do Zmian – kompleksowy program reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powiatu kolbuszowskiego w ramach Centrum Integracji Społecznej; zgłaszający: Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Powiatu Kolbuszowskiego „NIL”
3. Trening czyni mistrza; zgłaszający: Stowarzyszenie „Dobry Dom”
4. Zuzia – Utworzenie w Strzyżowie i Boguchwale przedszkoli specjalnych ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci ze spektrum autyzmu; zgłaszający: Grupa MPD Sp. z o.o.

Kategoria – Bezpieczny region

Mistrz zmian: SoftSystem Sp. z o.o. za projekt: Prace B+R nad opracowaniem ekspertowego systemu do analizy danych pozyskanych z tkanek raka piersi metodą obrazowania przy użyciu magnetycznego rezonansu jądrowego

Nominowani:

1. Regionalne Centrum Południowego Podkarpacia Kobieta i Dziecko – wysokospecjalistyczna opieka zdrowotna; zgłaszający: Wojewódzki Szpital Podkarpacki im. Jana Pawła II w Krośnie
2. Rozbudowa, nadbudowa, zmiana sposobu użytkowania pomieszczeń szpitala powiatowego oraz wyposażenie Zespołu Opieki Zdrowotnej w Strzyżowie; zgłaszający: Zespół Opieki Zdrowotnej w Strzyżowie
3. Rozbudowa systemu łączności Państwowej Straży Pożarnej województwa podkarpackiego dla potrzeb usprawnienia koordynacji działań ratowniczo-gaśniczych; zgłaszający: Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie
4. Rozbudowa szpitala o oddział anestezyjologii i intensywnej terapii i blok operacyjny oraz pozostałych oddziałów; zgłaszający: Centrum Medyczne w Łańcucie Sp. z o.o.

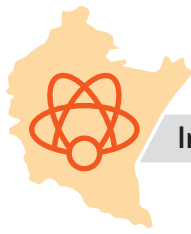
Podkarpackie
Mistrzowskie zmiany

Konkurs na najlepsze projekty RPO WP 2014-2020 edycja 2021

Bioaktywne soki

W Podkarpackim Parku Naukowo-Technologicznym powstała prototypowa, mała linia do produkcji i rozlewania bioaktywnych soków z aronii oraz aronii i buraka. Firma Viana udowadnia, że świetnej jakości produkt może nie tylko odżywiać, ale też działać prozdrowotnie.

Inteligentny region

Mistrz zmian

Vianat Sp. z o.o.

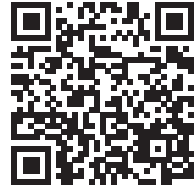
Projekt: Żywność dla przyszłości – innowacje w zgodzie z Naturą

Poddziałanie: 1.4.1 *Dotacje bezpośrednie*

Czas realizacji projektu: 21.08.2017-31.03.2019

Wartość projektu: ok. 877,97 tys. zł

Wartość dofinansowania z UE: 384 tys. zł

[Zobacz film promujący projekt.](#)

Aronia zaliczana jest do owoców leczniczych, jednak z powodu intensywnego i cierpkiego smaku nie jest chętnie spożywana w naturalnej postaci. – Dzięki wieloletnim badaniom wdrożonym do procesu przetwórczego udało się bez użycia cukru „zamaskować” cierpką aronię – podkreśla Arkadiusz Trefon, właściciel firmy Vianat. W opatentowanej technologii wykorzystywany jest cały owoc razem z pestkami i skórkami, bowiem to w nich właśnie znajduje się mnóstwo związków prozdrowotnych. Otrzymany w ten sposób bioaktywny sok charakteryzuje się dużą biodostępnością, co oznacza, że konsument może w pełni przyswoić związki biologicznie aktywne. – Z tym terminem mamy rzadko do czynienia, ponieważ przemysł spożywczy nie produkuje jeszcze bioaktywnych produktów z ro-

ślin. Wciąż jeszcze nie zwracamy uwagi na składniki, związki biologicznie aktywne, które tak naprawdę budują naszą odporność, sprawiają, że jesteśmy zdrowsi. Ważniejsza jest dla nas wartość energetyczna lub trwałość produktu, czyli termin przydatności do spożycia. Roślinne produkty bioaktywne to jest rewolucja w myśleniu o ochronie zdrowia poprzez żywność – przekonuje Arkadiusz Trefon.

Składniki bioaktywne to związki pozaodżywcze (np. polifenole, błonnik) naturalnie występujące w surowcu. Producenci nie informują o nich konsumentów, skupiając się zazwyczaj na wartościach odżywczych żywności, typu białka, tłuszcze, węglowodany czy witaminy. Tymczasem składniki bioaktywne mają pozytywny wpływ na funkcje fizjologiczne i metaboliczne naszego organizmu, a więc

nowoczesnych technologii związanych ze zrównoważonym rozwojem oraz sektorem mobilności w ramach polskiej ekspozycji na światowej wystawie EXPO 2020 w Dubaju. Bioaktywne soki prezentowane były też na rynku japońskim w ramach programu Polskie Mosty Technologiczne i zostały tam bardzo dobrze przyjęte jako żywność prozdrowotna. W IX ogólnopolskim konkursie pod patronatem Biura Bezpieczeństwa Narodowego i Narodowego

dobroczynnie wpływają na zdrowie. Nauka dopiero od kilkunastu lat odkrywa te zależności. Firma Vianat skrupulatnie dokumentuje te doniesienia i sama prowadzi badania naukowe z tym związane. Jest też jedyną firmą w Polsce, która oznacza w produkcie zawarte w roślinach związki chemiczne wzmacniające układ immunologiczny, zmniejszające ryzyko zachorowania na nowotwory czy choroby cywilizacyjne. Przeprowadzone w wielu ośrodkach na świecie badania kliniczne potwierdziły, że systematyczne picie soku z aronii opóźnia procesy starzeniowe w organizmie, w tym starzenie się wzroku, obniża ciśnienie krwi, znakomicie poprawia funkcje układu odpornościowego poprzez działanie przeciwzapalne, przeciwbakteryjne, przeciwwirusowe i przeciwalergiczne.

Od czasu realizacji projektu firma nieco poszerzyła asortyment. – Najpierw produkowaliśmy soki z aronii oraz aronii i buraka. Teraz dodaliśmy kurkumę, która jest bardzo istotnym składnikiem. To efekt polsko-japońskich badań na kurkuminę wzmacniającą naszą odporność – wyjaśnia Trefon.

Technologia zdobyła wyróżnienie Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu (jedna z trzech technologii z województwa podkarpackiego) w konkursie na promocję

Centrum Badań i Rozwoju spółka Vianat uzyskała tytuł „Lidera Bezpieczeństwa Państwa 2021”. Soki wytwarzane w Jasionce z powodzeniem służą w czasach pandemii COVID-19 profilaktyce zdrowia osób cywilnych, a także służb mundurowych, zwłaszcza pilotów wojskowych, służb teleinformatycznych i radiokomunikacyjnych.

– Dzięki dofinansowaniu eksperymentalnej linii technologicznej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego mamy soki prozdrowotne Foshu, jakie znają Japończycy. I to jest sukces zarówno województwa, jak i firmy – podkreśla Arkadiusz Trefon.

Bezcenna dolina

Dotacja z Unii Europejskiej umożliwiła nie tylko gruntowny remont dawnych zabudowań podworskich Zamku Tarnowskich, ale też znaczne powiększenie powierzchni ekspozycyjnej. Dziś prężnie działa tu Regionalne Centrum Promocji Obszaru Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły.

Zielony region

Mistrz zmian

Gmina Tarnobrzeg

Projekt: Rozbudowa infrastruktury Regionalnego Centrum Promocji Obszaru Natura 2000 w Tarnobrzegu

Działanie: 4.5 *Różnorodność biologiczna*

Czas realizacji projektu: 12.06.2018-30.10.2019

Wartość projektu: ok. 1,49 mln zł

Wartość dofinansowania z UE: ok. 850 tys. zł

[Zobacz film promujący projekt.](#)

Tarnobrzaska Dolina Wisły jest częścią sieci Natura 2000 ze względu na niezwykle cenne walory przyrodnicze tego terenu. Występują tu wodno-błotne zbiorowiska roślin, które tworzą coraz rzadsze w naszym kraju typy siedlisk, m.in. starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne, zalewane muliste brzegi rzek, łąki użytkowane ekstensywnie czy łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. Sama rzeka ciągle uznawana jest za jedną z najbliższych dużych rzek Europy. To miejsce życia wielu gatunków zwierząt, często chronionych. Mieszkańcami tych terenów są m.in. łosie, bobry, wydry oraz liczne ptaki, jak bieliki, bociany czarne czy różne gatunki sów. Dolina Wisły pełni też funkcję koryta-

rza ekologicznego i migracyjnego, najważniejszego w skali Polski i jednego z ważniejszych w Europie. Stanowi przystanek dla setek tysięcy ptaków migrujących niemalże przez cały rok.

Siedziba Centrum mieści się w dawnej stajni i ujeżdżalni, w pięknym otoczeniu zabytkowego Parku Dzikowskiego. – Edukacja ekologiczna musi się opierać na tym, co nas otacza. Nie da się w pełni przekazać wiedzy poprzez wystawy w gablotach czy multimedia. Park Dzikowski charakteryzuje duża bioróżnorodność, szczególnie zachwyca w nim runo parkowe, reprezentowane przez fiołki, zawilce, kokoryczki, miodunki, złocie i złocienie. Otacza nas starodrzew, a w nim gnieźdzą się liczne

gatunki ptaków, m.in. sikory, kowaliki, szpaki, puszczyki oraz kilka gatunków dzięciołów. Mamy też urokliwe stawy, w których żyją płazy i inne zwierzęta. Można zobaczyć tu kumaka nizinnego, traszkę grzebieniastą, żabę moczarową oraz zaskrońca zwyczajnego. Oczywiście na pierwszym miejscu stawiamy edukację z zachowaniem zasad etyki, aby nie płoszyć zwierząt i nie niszczyć roślin. Dlatego zawsze jesteśmy wyposażeni w lupki i lornetki, by lepiej podpatrywać przyrodę – mówi Janusz Wepięć, przyrodnik i przewodnik po Centrum.

Dzięki rozbudowie infrastruktury Centrum zyskało nowe sale i pracownie do edukacji. – Wydzieliliśmy tzw. salę akwarystyczną, gdzie mamy trzy duże tysiąclitrowe akwaria. Prezentujemy w nich

serwować okoliczne ptaki dzięki kamerom zamontowanym w budkach lęgowych. Natomiast w sali archeologicznej zobaczymy kości mamuta, liczące prawie 30 tys. lat. – Zostały one znalezione w dawnej kopalni siarki w okolicach Tarnobrzega. To dla nas ważne, bo pokazujemy historię i przyrodę naszego miasta i regionu – dodaje Wepięć.

Centrum posiada również bibliotekę z czytelnią, salę konferencyjno-multimedialną, a także dwie pracownie: biologiczną i plastyczną. Przygotowany program edukacyjny jest bardzo różnorodny, obejmuje pikniki ekologiczne, wycieczki, spacer, lekcje przyrody oraz rozmaite warsztaty, m.in. na temat zmian klimatu. – Co roku odwiedzają nas tysiące osób. Specjalne zajęcia, warsztaty, wyprawy do par-

gatunki ryb rodzimych, co jest dla nas bardzo ważne. Mamy ryby, płazy, gady, m.in. zaskrońca, czy żółwie żółtolice. Wprawdzie te ostatnie są gatunkiem obcym, inwazyjnym, ale o tym też opowiadamy – wyjaśnia Janusz Wepięć. W kolejnym pomieszczeniu powstała przestrzenna diorama podzielona na różne typy siedlisk przyrodniczych. – Jest tu Puszcza Sandomierska, zbiornik eutroficzny, łąka wilgotna, łąka świeża i Wisła z jej piaszczystymi brzegami oraz łąg nadwiślański. Każda ekspozycja jest tak wykonana, by przybliżyć jak najbardziej naturalne ukształtowanie, rośliny i zwierzęta żyjące na tym terenie – podkreśla przewodnik. W sali wystawowej ogólnej na specjalnym monitorze można ob-

ku organizujemy nie tylko w roku szkolnym, ale też w czasie ferii czy wakacji. Mamy na tyle atrakcyjną ofertę, że staliśmy się lokalnym liderem w dziedzinie ekologii i promocji przyrody – mówi Wepięć. Przyjeżdżają tutaj nie tylko mieszkańcy Tarnobrzega, lecz także goście z regionu i innych części Polski. – Cały czas staramy się doposażać nasz ośrodek i wzbogacać ekspozycję, ale już dziś mamy się czym pochwalić. Ostatnio jeden z odwiedzających nas nauczycieli powiedział, że mamy zbiory, których nie powstydziliby się park narodowy. To dla nas wyróżnienie, że osoby, które jeżdżą po Polsce, zwiedzają różne miejsca, doceniają zaangażowanie pracujących tu osób – podsumowuje przyrodnik.

Moda na bibliotekę

Elegancka biel przełamana szarością, centralnie umiejscowiona spiralna klatka schodowa, dużo przeszkleń, przestronność i swobodny dostęp do trzech ogólnodostępnych poziomów – to tylko kilka cech, które wyróżniają zmodernizowaną w 2019 r. Miejską Bibliotekę Publiczną SCK w Mielcu.

Kreatywny region

Mistrz zmian

Gmina Miejska Mielec

Projekt: Poszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej dla mieszkańców MOF Mielec poprzez rozbudowę i modernizację Miejskiej Biblioteki Publicznej w Mielcu

Działanie: 4.4 Kultura

Czas realizacji projektu: 29.11.2016-30.08.2019

Wartość projektu: ok. 21,92 mln zł

Wartość dofinansowania z UE: ok. 5,7 mln zł

[Zobacz film promujący projekt.](#)

Oglądając stare fotografie, trudno doszukać się jakiegokolwiek podobieństwa do obecnego wyglądu biblioteki. Autorem koncepcji przebudowy starego obiektu przy ul. Kusocińskiego są architekci z Pracowni Loesch i Partnerzy z Krakowa. Warto dodać, że niedługo po otwarciu inwestycja otrzymała nagrodę I stopnia i tytuł Budowa Roku Podkarpacia 2019 w kategorii „Obiekty użyteczności publicznej”, przyznawaną przez Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa Oddział w Rzeszowie i Podkarpacką Okręgową Izbę Inżynierów Budownictwa.

Położona w centrum miasta placówka szybko stała się modnym miejscem spotkań. – Wcześniej można było jedynie wypożyczać książki i korzystać z czytelni. Po rozbudowie pojawiły się miejsca, gdzie można indywidualnie spędzać swój wolny czas – mówi Jacek Wiśniewski, prezydent Mielca. Nieograniczony dostęp do internetu, zarówno sieciowego, jak i Wi-Fi, wygodne stoły, krzesła i fotele sprawiły, że często zaglądają tutaj osoby, które dotychczas pracowały zdalnie w kawiarni lub domu. Mieszkańcy chętnie korzystają

z przestrzeni, gdzie rozmieszczono blaty i wysokie krzesła. Młodzież odrabia tu lekcje, maturzyści spotykają się z nauczycielami, przychodzą także starsi mieszkańcy. – Niedawno otrzymałam maila od jednej z mam, która napisała, że ze względu na małe dziecko woli uczyć się w bibliotece niż w domu. Tu może pracować efektywniej, nie odrywając się co chwila od pracy do domowych obowiązków – mówi Jolanta Strycharz, zastępca dyrektora SCK w Mielcu ds. Miejskiej Biblioteki Publicznej. Swoich użytkowników ma też czytelnia, której okna wychodzą na park. Jest tu mnóstwo miejsc, gdzie można przysiąść z książką czy czasopismem i zatopić się w lekturze. Sporym

sce na wypożyczalnię multimedialną, oferującą m.in. audiobooki, i urządzono odrębną wypożyczalnię dla młodzieży. Biblioteka zyskała także salę audio-wizualną i galerię, z której chętnie korzystają lokalni artyści. Otwarto już trzy duże wystawy zbiorowe oraz kilkanaście indywidualnych. – Cały czas coś się dzieje. Niedawno odbyło się podsumowanie i zakończenie akcji sprzątania świata – gala w formie luźnego spotkania. W bibliotece organizowane są także spotkania i zebrania różnych stowarzyszeń działających na terenie Mielca – dodaje prezydent Jacek Wiśniewski.

Budynek posiada również jedną kondygnację podziemną wykonaną w technologii betonu wo-

ułatwieniem dla czytelników jest nowoczesny system identyfikacji za pomocą fal radiowych (RFID), który pozwala znacznie skrócić czas oczekiwania na daną książkę i umożliwia swobodne korzystanie z czynnej całej doby wrzutni do samodzielnych zwrotów książek. Przed pandemią otwarta tu była także kawiarnia, ale półtora roku temu została niestety zamknięta. – Mimo że nie działała, mieszkańcy i tak tu przychodzili, debatowali, grali w planszówki, spędzali czas – mówi prezydent Wiśniewski.

W przestronnym budynku urządzono też Centrum Wiedzy o Mielcu i Regionie, wydzielono miej-

doszczelnego, w której zlokalizowane jest nowoczesne archiwum z przesuwными regałami. – To wszystko pokazuje, że rozbudowa była potrzebna. Na terenie miasta działa co prawda kilka innych instytucji kultury, ale każda z nich ma nieco inny charakter – wyjaśnia prezydent Wiśniewski.

Zwycięstwo w konkursie „Podkarpackie. Mistrzowskie zmiany” wzbudziło zainteresowanie mediów, a co za tym idzie, uruchomiło szerszą promocję. – Wygrana to prestiż dla miasta i docenienie starań samorządu, który wyłożył spore środki, aby sprostać potrzebom mieszkańców – podsumowuje Jolanta Strycharz.

Świat malucha

Nowoczesny kompleks żłobkowo-przedszkolny w Rudniku nad Sanem otwarto w lipcu 2018 r. Poprzednie przedszkole, działające przez 39 lat, przestało spełniać oczekiwania mieszkańców. Dlatego samorząd zdecydował się na rozbiórkę i budowę nowego przedszkola oraz pierwszego w gminie żłobka samorządowego.

Przyjazny region

Mistrz zmian

Gmina i Miasto Rudnik nad Sanem

Projekt: Zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej na terenie gminy i miasta Rudnik nad Sanem – budowa kompleksu żłobkowo-przedszkolnego – etap I

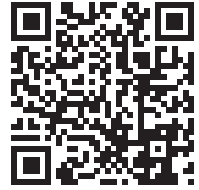
Poddziałanie: 6.4.1 *Przedszkola*

Czas realizacji projektu: 07.04.2017-16.03.2018

Wartość projektu: ok. 3 mln zł

Wartość dofinansowania z UE: ok. 875 tys. zł

[Zobacz film promujący projekt.](#)

– Gdy przymierzaliśmy się do budowy, w samorządowym przedszkolu były dwa oddziały. Sceptycy mówili nam, że potrzebne są najwyżej trzy. Postanowiliśmy jednak zbudować czterooddziałowe przedszkole, zakładając, że będzie zapas miejsc na kilka lat. Dziś w żłobku mamy 33 miejsca, a w przedszkolu 100 i przydałoby się więcej – mówi Waldemar Grochowski, burmistrz Rudnika nad Sanem. Budynek przedszkola połączono ze żłobkiem, a aranżację utrzymano w tym samym klimacie. – Byli tacy, którzy mówili: po co w Rudniku żłobek? Dziećmi zajmą się dziadkowie. To już nie te czasy. Rodzice chcą pójść do pracy, a dziecko oddać do żłobka czy przedszkola na kilka godzin, by zapewnić mu dobrą opiekę – dodaje burmistrz.

Znakiem rozpoznawczym placówki są kolory. Widać to zarówno w samej elewacji budynku, jak i na dużym, kolorowym placu zabaw wyposażonym w wymyślne urządzenia. Obok niego znajduje się ogródek warzywny, który pod okiem opiekunek uprawiają maluchy. – Jedną z naszych atrakcji są makiety dzikich zwierząt – słonia, żyrafy, lwa, tygrysa i pandy, na które dzieci mogą się wspinać i bawić – opowiada Iwona Markocka, dyrektorka Przedszkola Miejskiego. Wnętrze także robi wrażenie. Przestronne i różnobarwne sale edukacyjne z oddzielnymi łazienkami wyposażone są w nowoczesne zabawki i pomoce dydaktyczne najnowszej generacji. – Mamy ekrany multimedialne i dywany interaktywne, czyli miejsca, na których dzieciaki

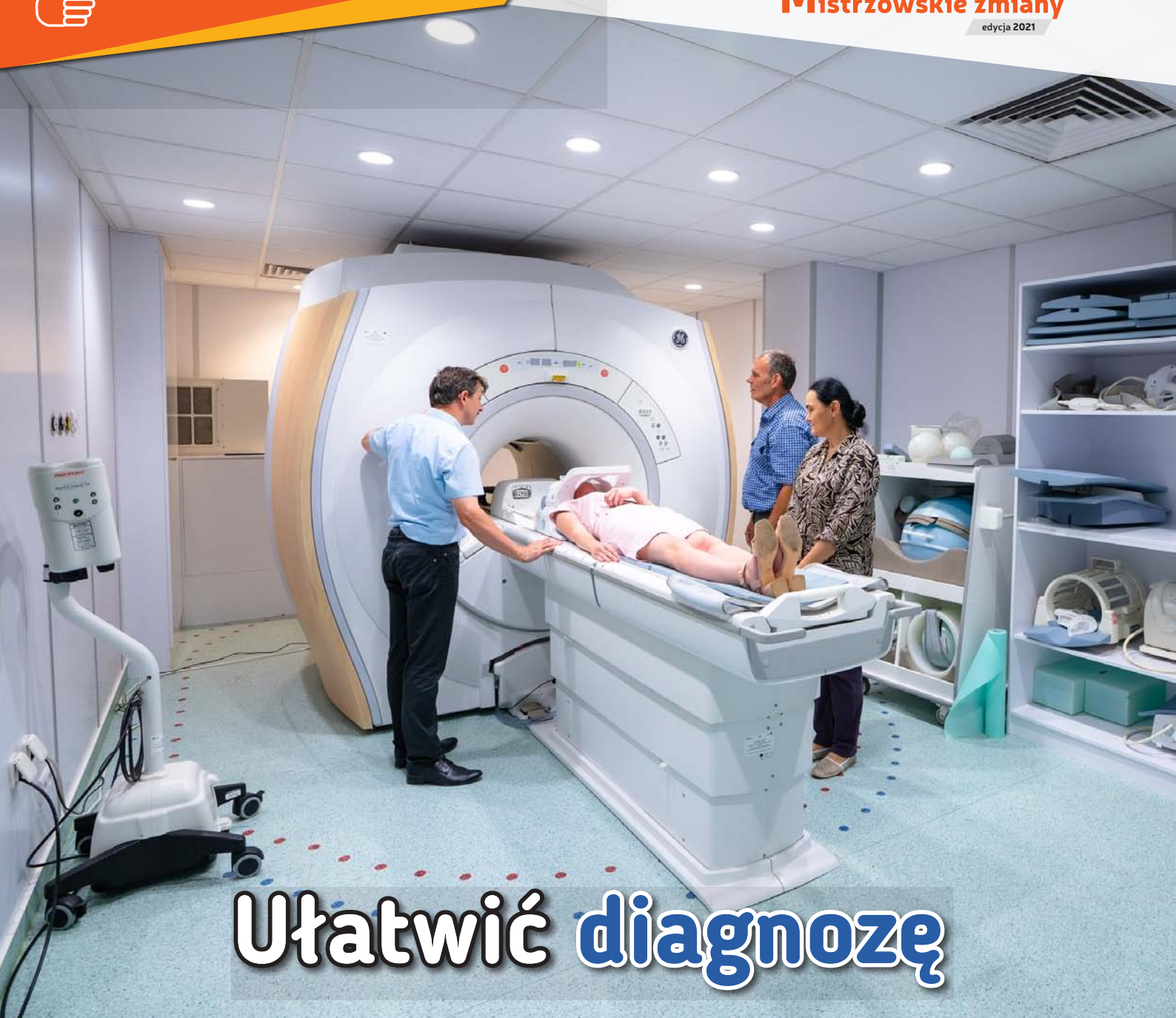
mogą grać w gry. Dzięki takim warunkom można było wprowadzić nowe zajęcia, np. muzyczno-taneczne. Kupiliśmy też roboty, a wszystkie nauczycielki skończyły odpowiedni kurs i teraz podczas zajęć pięcio- i sześciolatki same budują roboty – wyjaśnia dyrektor Markocka.

Z oferty przedszkola chce korzystać coraz więcej rodziców z ościennych miejscowości, którzy przyjeżdżają do Rudnika do pracy. – Dostosowaliśmy się do ich potrzeb. Placówka działa od 6:00 do 17:00, aby można było spokojnie przywieźć dziecko przed pracą i zabrać po niej. Przed budynkiem jest wygodny parking przeznaczony dla rodziców. Mogą więc bezpiecznie dowieźć dziecko i odprowadzić je do przedszkola. To dla nich ogromny komfort – dodaje burmistrz. Władze gminy zatrudniły większy zespół pedagogów, niż jest wymagany przez prawo, aby placówka mogła być otwarta codziennie przez cały rok. Kadra liczy 17 osób, jest też logopeda i dietetyczka. Rodzice chwalą sobie takie rozwiązanie, gdyż nie mają problemów z organizacją opieki nawet podczas wakacji.

Projektując obiekt, nie zapomniano o rozwiązaniach ekologicznych. Zamontowano nowoczesne systemy wentylacyjne i oczyszczacze powietrza, instalację fotowoltaiczną, rekuperator i oświetlenie w technologii LED. Jest też automatyczne powiadomianie o niebezpieczeństwie, monitoring wewnątrz i na zewnątrz oraz system domofonowy. Dzięki temu placówka jest jedną z najnowocześniejszych w regionie. – Udział w konkursie „Podkarpackie. Mistrzowskie zmiany” to dla nas wielkie wyróżnienie, a wygrana sprawiła, że dodatkowo wzrósł nasz prestiż – podsumowuje dyrektor Markocka.

Ułatwić diagnozę

Rosnąca liczba przypadków raka piersi u kobiet mobilizuje do rozwijania nowych metod wspomagających diagnostykę. W projekcie badawczym, który realizował zespół SoftSystem we współpracy z naukowcami z Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, w niestandardowy sposób wykorzystano rezonans magnetyczny (MRI).

Bezpieczny region

Mistrz zmian

SoftSystem Sp. z o.o.

Projekt: Prace B+R nad opracowaniem ekspertowego systemu do analizy danych pozyskanych z tkanek raka piersi metodą obrazowania przy użyciu magnetycznego rezonansu jądrowego

Działanie: 1.2 *Badania przemysłowe, prace rozwojowe oraz ich wdrożenia*

Czas realizacji projektu: 01.02.2019-31.01.2021

Wartość projektu: ok. 2,49 mln zł

Wartość dofinansowania z UE: ok. 1,43 mln zł

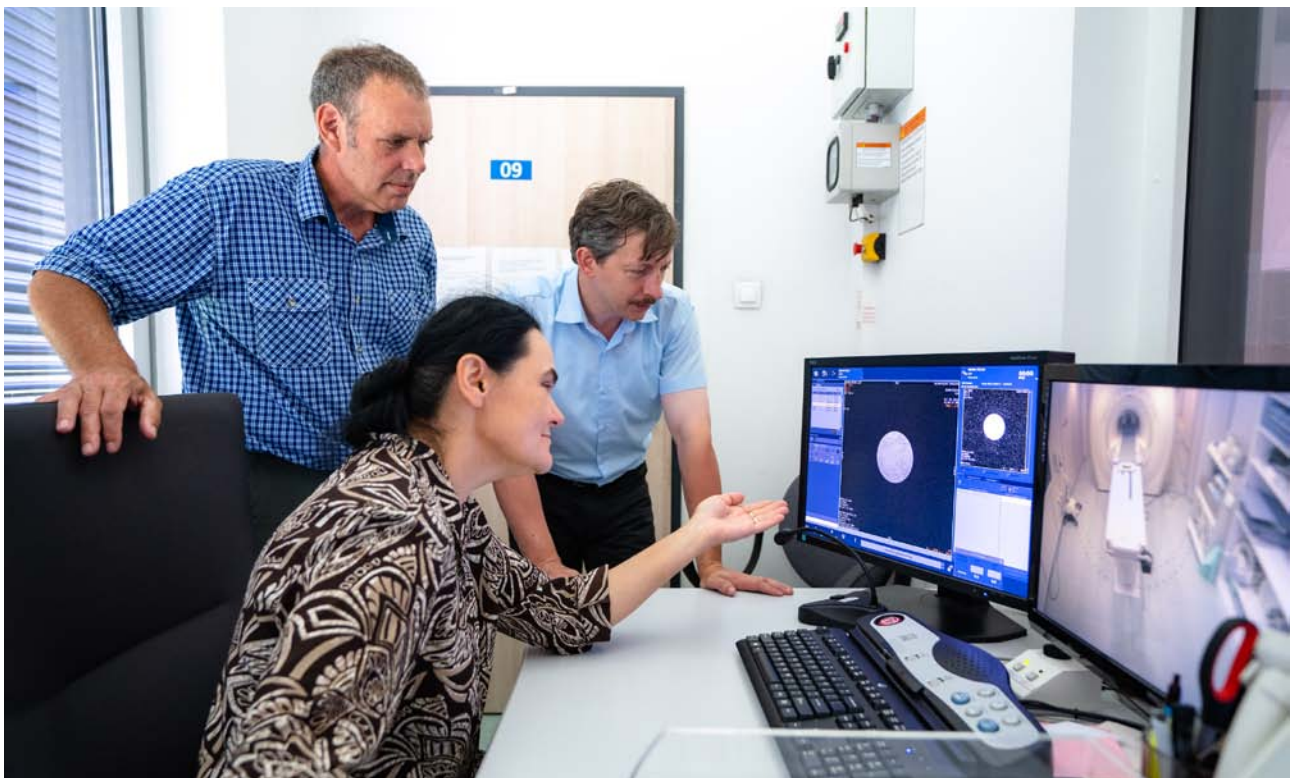

[Zobacz film promujący projekt.](#)

Inicjatorzy pomysłu – dyrektor Przyrodniczo-Medycznego Centrum Badań Innowacyjnych Uniwersytetu Rzeszowskiego dr hab. n. med. inż. Dorota Bartusik-Aebisher, prof. UR, oraz dr hab. n. med. David Aebisher, prof. UR – szukając nowych możliwości diagnozowania raka piersi, nawiązali kontakt z firmą SoftSystem, mającą trzydziestoletnie doświadczenie w opracowywaniu oprogramowania dla branży medycznej.

Aktualnie dostępne na rynku rozwiązania przeznaczone do analizy danych pochodzących z MRI nie są w pełni zintegrowane z systemami klinicznymi. W rezultacie przenoszenie pozyskanych danych odbywa się manualnie, co jest nie tylko

czasochłonne, ale też zwiększa ryzyko pomyłek. – Prowadziliśmy badania na wycinkach raka pobrań z piersi. Wykorzystaliśmy MRI, aby zbadać właściwości tkanki raka piersi w celu bardziej dokładnej diagnostyki. Zastosowaliśmy zestaw algorytmów sztucznej inteligencji, aby razem z danymi klinicznymi i naszymi pomiarami opracować system wspierający diagnostykę – mówi Michał Madera, dyrektor ds. badań i rozwoju w SoftSystem. Opracowana metoda poszerza obecnie dostępne narzędzia służące do diagnozowania raka. – Wykorzystujemy nowe parametry, które pozwalają na precyzyjne różnicowanie tkanki nowotworowej od zdrowej. Tym samym chcemy stworzyć nowe

narzędzie dla lekarzy, ponieważ szybsza i precyzyjniejsza diagnoza przekłada się na wdrożenie leczenia odpowiedniego dla konkretnego przypadku nowotworu u pacjentki – wyjaśnia dr Justyna Surówka z firmy SoftSystem.

Wyniki analizy danych z rezonansu magnetycznego oraz danych klinicznych zostały połączone w jednym systemie analitycznym. Przez dwa lata trwania projektu zespół opracował m.in. wzorce formalne dla systemu ekspertowego: model elektronicznego rekordu pacjenta, model stanu zdrowia pacjenta, model klasyfikacji raka piersi, model wyników analizy MRI i opis struktur repozytoriów

spopularyzować. Dopiero potem będzie ją można szerzej promować i wdrażać do diagnostyki bezpośredniej, do klinik – tłumaczy Michał Madera.

Ważnym efektem jest integracja opracowanego prototypu systemu z oprogramowaniem do biobankowania. Biobanki wspierają badania naukowe mające na celu polepszenie diagnostyki i terapii wielu chorób. Gromadzone są w nich zarówno materiał biologiczny, jak i towarzyszące mu dane, które mogą pochodzić od osób zdrowych oraz pacjentów cierpiących na określone schorzenia. Dane takie mogą zostać wykorzystane do opracowywania nowych rozwiązań diagnostycznych i terapeutycznych

– baz danych. Przygotował też bazę przechowującą dane medyczne oraz algorytmy dotyczące tych zbiorów. Opracowano automatyczne i półautomatyczne metody wyznaczania obszarów diagnostycznych i wyliczania krzywych czasu relaksacji, tym samym eliminując konieczność manualnej identyfikacji tych obszarów. – Prace badawcze już się zakończyły, obecnie trwają prace przedwdrożeńowe, czyli przygotowanie do sprzedaży produktu. W pierwszej fazie program trafi do laboratoriów, ponieważ jest to nowa metoda, którą trzeba

tycznych zawierających w sobie elementy sztucznej inteligencji. Taka idea przyświecała biobankowi uruchomionemu na Uniwersytecie Rzeszowskim, gdzie eksperymentalnie wdrożono opracowany w ramach projektu system. – Nadal będziemy pracować na rzecz medycyny, w tym kierunku cały czas się rozwijamy i realizujemy kolejne projekty finansowane ze środków unijnych. Medycyna celowana jest obszarem, który chcielibyśmy rozwijać na Podkarpaciu. Na świecie te trendy są coraz popularniejsze – mówi Justyna Surówka.

Sięgają gwiazd

Choć nazwa projektu jest mało interesująca, efekty inwestycji imponują. Co więcej, przynoszą kolejne owoce, inspirując do zmian. I wcale nie potrzeba do tego kosmicznych budżetów. Wystarczy wsłuchanie się w potrzeby uczniów.

Projekt: Poprawa infrastruktury dydaktycznej w gminie Radomyśl Wielki

Poddziałanie: 6.4.3 *Szkolnictwo ogólne*

Czas realizacji projektu: 1.12.2016-30.09.2017

Wartość projektu: ok. 738,62 tys. zł

Wartość dofinansowania z UE: ok. 442,83 tys. zł

A zaczęło się od pytania, jakie zadała Maria Należna, zastępca skarbnika gminy (obecnie sekretarz gminy): czego potrzebują uczniowie ówczesnego gimnazjum? – Wiedzieliśmy, że w szkole jest grupa osób zafascynowanych astronomią. Dlatego podczas spotkania zrodził się pomysł budowy od podstaw dwukondygnacyjnego budynku obserwatorium astronomicznego wraz z wyposażeniem. Do tego mamy też mobilne planetarium i stację meteorologiczną – wylicza Maria Należna.

Na projekcie zyskała cała szkoła, bo nowy sprzęt pojawił się w kilku szkolnych salach. I tak pracownia informatyczna otrzymała sprzęt komputerowy, skaner 3D i drukarkę 3D. Do pracowni języka polskiego i angielskiego trafiły tablice interaktywne, a do

pracowni chemicznej, biologicznej i geograficznej – specjalne zestawy. Pojawił się też sprzęt do badania ciśnienia powietrza, do pozyskiwania H₂, kolekcje skał, mikroskop biologiczny i stereoskopowy. Dodatkowo kupiono 60 tabletów, które bardzo przydały się podczas zdalnego nauczania w trakcie pandemii. Innowacją w tym projekcie był pomysł, by kupić wyrzutnie piłek oraz sprzęt do tenisa. Nauka gry co prawda nie jest w podstawie programowej, ale szkoła wprowadziła ją do swojego programu.

Zadbano również o osoby zainteresowane robotyką – stworzono dla nich pracownię robotyki wyposażoną w modele silników i zaawansowany zestaw specjalnych klocków. Dzięki temu uczniowie mają możliwość budowania, programowania

i wprawiania w ruch robotów. Kupiono też dwa rodzaje dronów: do nauki latania oraz profesjonalnego nagrywania. Co ważne, projekt został tak pomyślany, by nowy sprzęt wykorzystywany był zarówno podczas lekcji, jak i zajęć dodatkowych. Podczas lekcji o ukształtowaniu terenu i w nauce czytania map pomocna jest interaktywna piaskownica geograficzna.

Projektor z udoskonalonym przez zespół obserwatorium oprogramowaniem wyświetla na piasku poziomicę. Teren można samemu kształtować, przegarniając piasek rękami. W realizacji tych pomysłów pomaga szkoła, która do piaskownicy geograficznej dołożyła rzutnik i laptop. W dmuchanym planetarium w wygodnej, leżącej pozycji uczniowie oglądają filmy i zdjęcia wyświetlane na kopule. Gdyby ktoś chciał zwiedzić Międzynarodową Stację Kosmiczną, może skorzystać z gogli przenoszących w wirtualną rzeczywistość. – Nasi uczniowie dzięki nowemu sprzętowi mogą realizować kolejne marzenia. To jest taki zapalnik, dzięki któremu pojawiają się nowe pomysły – podkreśla Janusz Grzyb,

nauczyciel geografii. – Jednym z nich było stworzenie symulatora samolotu, który sami wymyślili. My dokupiliśmy tylko komputer, ale to już poza projektem – dodaje Maria Należna.

Andrzej Przybyszewski, dyrektor Gminnego Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół w Radomyślu Wielkim, uważa, że najważniejszym efektem projektu jest to, że dzieci z terenów wiejskich mogą rozwijać swoje nietypowe pasje. Jego zdaniem doposażenie szkoły w nowoczesny sprzęt z dziedziny astronomii, robotyki i nowoczesnych technologii przyciąga młodzież i pokazuje jej, że nie ma powodów do kompleksów. – Nasi dawni uczniowie są dziś studentami Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie i kilku innych uczelni. Często do nas wracają, dzielą się swoją wiedzą i pomagają młodszym kolegom w rozwiązywaniu problemów, które pojawiają się podczas zajęć.

Janusz Grzyb podkreśla, że Radomyśl ma nieco ponad 3 tys. mieszkańców, ale radomyskie obserwatorium jest bodaj najbardziej znanym na Podkarpaciu. Na Facebooku profil [facebook.com/obserwatoriumRW](https://www.facebook.com/obserwatoriumRW) ma prawie 4 tys. obserwujących. Dzięki temu informacja o obserwacjach nocnego nieba, roju Perseid czy innych ciekawych zjawiskach dociera do wielu osób, także spoza gminy.

– Bez funduszy unijnych pewnie nie pokusilibyśmy się o realizację tego rodzaju projektu. Wprawdzie nie był zbyt duży, bo jego wartość to ok. 740 tys. zł, ale daje ogromne szanse i pobudza myślenie, co jeszcze możemy zrobić w gminie. Pokazuje też, że oprócz infrastruktury technicznej ważna jest także ta społeczna – podsumowuje Maria Należna.

Dokąd po informacje

SIEĆ PUNKTÓW INFORMACYJNYCH FUNDUSZY EUROPEJSKICH

ul. Kościuszki 7
39-300 **MIELEC**
tel.: 798 771 414, 798 771 650
godziny pracy:
pon. - pt. 7:30-15:30
e-mail: zapytaj@podkarpackie.pl

ul. Sienkiewicza 86
39-400 **TARNOBRZEG**
tel.: 798 771 220, 798 771 194
godziny pracy:
pon. - pt. 7:30-15:30
e-mail: zapytaj@podkarpackie.pl

GŁÓWNY PUNKT INFORMACYJNY FUNDUSZY EUROPEJSKICH

al. Ł. Ciepłińskiego 4 · 35-010 **RZESZÓW**
godziny pracy: pon. - pt. 7:30-15:30
tel.: 17 747 64 15, 17 747 64 82
e-mail: zapytaj@podkarpackie.pl

ul. Staszica 20
38-400 **KROSNO**
tel.: 798 771 192, 798 771 620
godziny pracy:
pon. - pt. 7:30-15:30
e-mail: zapytaj@podkarpackie.pl

Rynek 18
38-500 **SANOK**
tel.: 798 771 215, 798 771 640
godziny pracy:
pon. - pt. 7:30-15:30
e-mail: zapytaj@podkarpackie.pl

ul. Kościuszki 2
37-700 **PRZEMYŚL**
tel.: 798 771 080, 798 771 524
godziny pracy:
pon. - pt. 7:30-15:30
e-mail: zapytaj@podkarpackie.pl

 Fundusze Europejskie
dla Podkarpacia

 Fundusze Europejskie
dla Podkarpacia

 Fundusze Europejskie
dla Podkarpacia

www.rpo.podkarpackie.pl